

Bibliografia

Arseth E.

(brak daty opublikowania), *Doors and Perception: Fiction vs Simulation in Games*, http://www.escriasmutantes.com/fileManager/file/fiction_Aarseth_jan2006.pdf (ostatni dostęp 29.02.2012)

Davidson D. 1992, *Przekonania a podstawy znaczenia*, przeł. B. Stanosz, [w:] *idem, Eseje o prawdzie, języku i umyśle*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 118-140;

Austin J. L.

Umysły innych, [w:] *idem, Mówienie i poznawanie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 104-155;

Bachrach J. E.

1991, *Fictional Objects in Literature and Mental Representations*, "British Journal of Aesthetics", vol. 31, no. 2, April, s. 134-139;

Bostrom N. 2004, *Czy żyjemy w Matriksie? Argument z symulacji*, [w:] G. Yeffeth (red.), *Wybierz czerwoną pigułkę. Nauka, filozofia i religia w Matrix*, Helion, Gliwice, s. 253-262;

Badiou A.

2003 (red.), *Matrix – machine philosophique*, Ellipses, Paris;

Bardini T.

2004, *Hypertext*, [w:] L. Floridi (red.), *The Blackwell Guide to the Philosophy of Computing and Information*, Blackwell Publishing Ltd, s. 248-260;

Barlow J. P.

1996, *A Declaration of the Independence of Cyberspace*, <https://projects.eff.org/~barlow/Declaration-Final.html> (ostatni dostęp 05.08.2012);

Barrow J. D.

2007, *Living in a Simulated Universe*, [w:] B. Carr (red.), *Universe or Multiverse?*, Cambridge University Press, s. 481-486;

Bassham G.

2002, *The Religion of The Matrix and The Problems of Pluralism*, [w:] W. Irwin (red.), *The Matrix and Philosophy. Welcome to the Desert of the Real*, Open Court, Chicago and La Salle, Illinois, s. 111-125;

Bauman Z.

1999, *Globalizacja*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa;

Baudrillard J.

2005, *Symulakry i symulacja*, przeł. S. Królak, Wydawnictwo Sic!, Warszawa;

- Beane S. R., Davoudi Z., Savage M. J.
2012, *Constraints on the Universe as a Numerical Simulation*, arXiv:1210.1847v2 [hep-ph];
- Benedikt M.
1992, *Cyberspace: First Steps*, The MIT Press;
- Blascovich J., Bailenson J.
2011, *Infinite Reality. Avatars, Eternal Life, New Worlds, and the Dawn of the Virtual Revolution*, HarperCollins Publishers, New York;
- Boettke P. J.
2004, *Ludzka wolność i czerwona pigułka*, [w:] G. Yeffeth (red.), *Wybierz czerwoną pigułkę. Nauka, filozofia i religia w Matrix*, Helion, Gliwice, s. 159-172;
- Bonjour L., Sosa E.
2003, *Epistemic Justification. Internalism vs. Externalism, Foundations vs. Virtues*, Blackwell Publishing, Malden-Oxford-Melbourne-Berlin;
- Borges J. L.
1993, *Nieśmiertelny*, [w:] *idem, Historie prawdziwe i wymyślone*, Muza S. A., Warszawa;
- Borgmann A.
1999, *Holding On to Reality: The Nature of Information at the Turn of the Millenium*, The University of Chicago Press, Chicago-London;
- Davidson D. 1992, *Zwierzęta racjonalne*, przeł. B. Stanosz, [w:] *idem, Eseje o prawdzie, języku i umyśle*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 234-250;
- Bostrom N.
2005, *The Simulation Argument: Reply to Weatherson*, "Philosophical Quarterly", Vol. 55, No. 218, s. 90-97;
- Bostrom N., Kulczycki M.
2011, *A Patch For the Simulation Argument*, 2011, <http://www.simulation-argument.com/patch.pdf> (ostatni dostęp 02.02.2012), (pierwotnie tekst ukazał się [w:] „Analysis”, vol. 71, no. 1 2011, s. 54-61);
- Branicki W.
2009, *Tożsamość a wirtualność*, Zakład Wydawniczy Nomos, Kraków;
- Brannigan M.
2002, *There Is No Spoon: A Buddhist Mirror*, [w:] W. Irwin (red.), *The Matrix and Philosophy. Welcome to the Desert of the Real*, Open Court, Chicago and La Salle, Illinois, s. 101-110;
- Brey P.
2005, *The Epistemology and Ontology of Human-Computer Interaction*, "Minds and Machines", 15(3-4);

Card O. S.

2009, *Gra Endera*, przeł. P. Cholewa, Prószyński i S-ka, Warszawa 2009;

Castañeda H. N.

1991, *O zasadniczych związkach między fikcją i rzeczywistością. Badania z zakresu ontologii całościowego doświadczenia*, w: J. Paśniczek (red.), *Ontologia fikcji*, Warszawa, s. 101-136;

Chalmers D. 2002, *The Matrix as Metaphysics*, <http://consc.net/papers/matrix.pdf> (ostatni dostęp 21.12.2012), (tekst ten ukazał się także [w:] C. Grau (red.), *Philosophers Explore The Matrix*, Oxford University Press 2005, s. 132-176);

Castells M.

2007, *Spółczesność sieci*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa;

Berkeley G. 2006, *Traktat o zasadach ludzkiego poznania*, przeł. Janusz Salomon SJ, Wydawnictwo Zielona Sowa, Kraków;

Gordon A.

2004, *Matrix: postmodernistyczny paradygmat czy poza? Część II*, [w:] G. Yeffeth (red.), *Wybierz czerwoną pigułkę. Nauka, filozofia i religia w Matrix*, Helion, Gliwice, s. 95-114;

Celiński P.

2010, *Interfejsy. Cyfrowe technologie w komunikowaniu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław;

Chalmers D.

1990, *How Cartesian Dualism Might Have Been True*, <http://consc.net/chalmers/notes/dualism.html> (ostatni dostęp 19.01.2012)

Chatelin F.

2010, *A computational journey into the mind*, "Natural Computing", Special Issue UC2010, (tekst dostępny także pod adresem: http://www.cerfacs.fr/algor/reports/2011/TR_PA_11_66.pdf);

Clark A.

2002, *The Twisted Matrix: Dream, Simulation or Hybrid*, <http://www.era.lib.ed.ac.uk/bitstream/1842/1336/1/Matrixbody6.pdf> (ostatni dostęp 11.01.2012), (tekst ten ukazał się także [w:] C. Grau (red.), *Philosophers Explore The Matrix*, Oxford University Press 2005, s. 177-197);

2008, *Supersizing the Mind. Embodiment, Action, and Cognitive Extension*, Oxford University Press, Oxford-New York;

Chalmers D., Manley D., Wasserman R.

2009, *Metametaphysics*, Clarendon Press, Oxford;

Clark A., Chalmers D.

2008, *Umysł rozszerzony*, przeł. M. Miłkowski [w:] M. Miłkowski, R. Poczobut, *Analityczna metafizyka umysłu. Najnowsze kontrowersje*, Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, Warszawa, s. 342-357;

Heim M. 1998, *Virtual Realism*, Oxford University Press, New York-Oxford;

Clover J.

2004, *The Matrix*, British Film Institute, London;

Damasio A. R.

2000, *Tajemnica świadomości. Jak ciało i emocje współtworzą świadomość*, przeł. Maciej Karpiński, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań;

Emig R. 2006, *Sexing The Matrix: Gender and Sexuality in/as Cyberfiction*, [w:] M. Diocaretz, S. Herbrechter (red.), *The Matrix in Theory*, Rodopi, Amsterdam-New York, s. 193-208;

Davidson D.

1992, *Interpretacja radykalna*, przeł. B. Stanosz, [w:] *idem, Eseje o prawdzie, języku i umyśle*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 95-117;

Diocaretz M., Herbrechter S.

2006 (red.), *The Matrix in Theory*, Rodopi, Amsterdam-New York;

Dennett D.

1981, *Where Am I*, [w:] *idem, Brainstorms. Philosophical Essays in Mind and Psychology*, MIT Press, s. 310-323;

1987, *Intentional Stance*, MIT Press, Cambridge-London;

Descartes R.

2001, *Medytacje o pierwszej filozofii. Zarzuty uczonych mężów wraz z odpowiedziami autora; Rozmowa z Burmanem*, przeł. M. i K. Ajdukiewiczowie, S. Swieżawski, I. Dąmbaska, Antyk, Kęty;

Ess C. 2011, *Self, Community, and Ethics in Digital Mediatized Worlds*, [w:] C. Ess, M. Thorseth (red.), *Trust and Virtual Worlds. Contemporary Perspectives*, Peter Lang Publishing, New York, s. 3-30;

Davidson D. 1995, *Metoda prawdy w metafizyce*, przeł. T. Szubka, [w:] T. Szubka (red.), *Metafizyka w filozofii analitycznej*, TN KUL, Lublin, s. 79-94

Ford J. L.

2004, *Buddyzm, mitologia i Matrix*, [w:] G. Yeffeth (red.), *Wybierz czerwoną pigułkę. Nauka, filozofia i religia w Matrix*, Helion, Gliwice, s. 139-158;

Dodig-Crnkovic G.

2003, *Shifting the Paradigm of Philosophy of Science: Philosophy of Information and a New Renaissance*, "Minds and Machines", 13, s. 521-536;

Clark A. 2003, *Natural-Born Cyborgs: Minds, Technologies, and the Future of Human Intelligence*, Oxford University Press, Oxford-New York;

Dourish P.

1999, *Embodied Interaction: Exploring the Foundations of a New Approach to HCI*, Xerox Palo Alto Research Center;

2001, *Where the Action Is. The Foundations of Embodied Interactions*, The MIT Press, Cambridge-London;

Dreyfus H., Dreyfus S.

2002, *The Brave New World of The Matrix*, http://whatisthematrix.warnerbros.com/rl_cmp/phi.html (ostatni dostęp 27.04.2008), (tekst ten w nieco zmienionej postaci ukazał się pod tytułem *Existential Phenomenology and The Brave New World*, [w:] C. Grau (red.), *Philosophers Explore The Matrix*, Oxford University Press, 2005, s. 71-97);

Descartes R. 1950, *Zasady Filozofii*, przeł. I. Dąmbska, Wydawnictwo PWN, Warszawa;

During E.

2006, *Is There an Exit from "Virtual Reality"? Grid and Network – From Tron to The Matrix*, [w:] M. Diocaretz, S. Herbrechter (red.), *The Matrix in Theory*, Rodopi, Amsterdam-New York, s. 131-150;

Eco U.

1995, *Sześć przechadzek po lesie fikcji*, Wydawnictwo Znak, Kraków;

Erion G. J., Smith B.

2002, *Skepticism, Morality and The Matrix*, [w:] W. Irwin (red.), *The Matrix and Philosophy. Welcome to the Desert of the Real*, Open Court, Chicago and La Salle, Illinois, s. 16-27;

Dębowski J.

2001, *Świadomość. Poznanie. Naoczność poznania*, Wydawnictwo UMCS, Lublin;

2003, *Pułapki komputacjonizmu*, „Annales UMCS”, Sectio I, vol. XXVIII, 7, s. 71-94;

Ess C.

2004, *Computer-mediated Communication*, [w:] L. Floridi (red.), *The Blackwell Guide to the Philosophy of Computing and Information*, Blackwell Publishing Ltd, s. 76-91;

Ellis S. R.

(brak daty publikacji), *What Are Virtual Environments*, NASA, http://hsi.arc.nasa.gov/publications/ellis_what_ve.pdf (ostatni dostęp 11.12.2012);

Falzon C.

2006, *Philosophy and The Matrix*, [w:] M. Diocaretz, S. Herbrechter (red.), *The Matrix in Theory*, Rodopi, Amsterdam-New York, s. 97-112.

Driver J.

2002, *Artificial Ethics*, http://whatisthematrix.warnerbros.com/rl_cmp/phi.html (ostatni dostęp 27.04.2008), (tekst ukazał się także [w:] C. Grau (red.), *Philosophers Explore The Matrix*, Oxford University Press, 2005, s. 208-217);

Felluga D.

2004, *Matrix: postmodernistyczny paradygmat czy poza? Część I*, G. Yeffeth (red.), *Wybierz czerwoną pigułkę. Nauka, filozofia i religia w Matrix*, Helion, Gliwice, s. 79-94;

Grau C. 2005a (red.), *Philosophers Explore The Matrix*, Oxford University Press;

Feynman R. P.

2000, *Charakter praw fizycznych. Matematyka a fizyka, strzałka czasu, mechanika kwantowa*, przeł. P. Amsterdamski, Prószyński i S-ka, Warszawa;

Findlay J. N.

1963, *Meinong's Theory of Objects and Values*, Oxford Clarendon Press;

Floridi L.

1999, *Philosophy and Computing. An Introduction*, Routledge, London-New York;

Fontana P.

2004, *Szukanie Boga w Matrixie*, [w:] G. Yeffeth (red.), *Wybierz czerwoną pigułkę. Nauka, filozofia i religia w Matrix*, Helion, Gliwice, s. 173-200;

Fine K.

1982, *The Problem of Non_Existent*, "Topoi", 1, s. 97-140;

Foster J.

1998, *Świat dla nas: obrona idealizmu fenomenalistycznego*, [w:] P. Gutowski, T. Szubka (red.), *Filozofia brytyjska u schyłku XX wieku*, TN KUL, Lublin, s. 181-205;

Fredkin E.

1991, *Digital Mechanics: An Informational Process Based on Reversible Universal Cellular Automata*, [w:] Gutowitz, (red.) *Cellular Automata: Theory and Experiment*, MIT Press, Cambridge MA, s. 254-270;

Gettier E. L.

1963, *Is Justified True Belief Knowledge?*, "Analysis", vol. 23, s. 121-123;

Gibson W.

1999, *Neuromancer*, przeł. P. W. Cholewa, Wydawnictwo Zyski I S-ka, Poznań;

Gierat M. M.

2000, *Na drodze do Zionu – kosmologia, antropologia i soteriologia w filmie Matrix*, http://www.gnosis.art.pl/e_gnosis/biblioteka_gnosis/kinema/gierat_matrix.htm (ostatni dostęp 14.01.2012), (tekst ukazał się pierwotnie [w:] „HA!ART” nr 3, 2000);

Bostrom N. 2003, *Are You Living In a Computer Simulation*, <http://www.simulation-argument.com/simulation.html> (ostatni dostęp 02.02.2012), (tekst pierwotnie ukazał się [w:] „Philosophical Quarterly”, vol. 53, no. 211 2003, s. 243-255);

Golka M.

2008, *Bariery w komunikowaniu i społeczeństwo (dez)informacyjne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa;

Freeland C.

2002, *Penetrating Keanu: New Holes, but the Same Old Shit*, [w:] W. Irwin (red.), *The Matrix and Philosophy. Welcome to the Desert of the Real*, Open Court, Chicago and La Salle, Illinois, s. 205-215;

Gracia J. J. E., Sanford J. J.

2002, *The Metaphysics of Matrix*, [w:] W. Irwin (red.), *The Matrix and Philosophy. Welcome to the Desert of the Real*, Open Court, Chicago and La Salle, Illinois, s. 55-65;

Grau C.

2002, *Brains in vats and the evils demon*, <http://www.whatisthematrix.com/philosophy> (ostatni dostęp 16.06.2007), (tekst ten jest częścią większej całości: C. Grau, *Bad Dreams, Evil Demons, and the Experience Machine: Philosophy and The Matrix*, [w:] *idem* (red.), *Philosophers Explore The Matrix*, Oxford University Press, 2005, s. 10-23;

Filipiak M.

2003, *Homo Communicans*, Wydawnictwo UMCS, Lublin;

Haraway D.

1990, *A Manifesto for Cyborgs: Science, Technology and Socialist Feminism in the 1980*, [w:] L. J. Nicholson (red.), *Feminism/Postmodernism*, Routledge, New York and London, s. 190-233;

Hobson J. A. 2002, *Dreaming: An Introduction to the Science of Sleep*, Oxford University Press;

Grau O.

2003, *Virtual Art. From illusion to Immersion*, The MIT Press, Cambridge-London;

Griswold C. L., Jr.

2002, *Happiness and Cypher's Choice: Is Ignorance Bliss?*, [w:] W. Irwin (red.), *The Matrix and Philosophy. Welcome to the Desert of the Real*, Open Court, Chicago and La Salle, Illinois, s. 126-137;

Haber K.

2003 (red.), *Exploring the Matrix. Visions of the Cyber Present*, A Byron Press Book, New York;

Hanson R.

2004, *Czy Cypher miał rację? Część I: dlaczego żyjemy w swoim Matrixie?*, [w:] G. Yeffeth (red.), *Wybierz czerwoną pigułkę. Nauka, filozofia i religia w Matrix*, Helion, Gliwice, s. 29-38;v

Grau C. 2005b, *Bad Dreams, Evil Demons, and the Experience Machine: Philosophy and The Matrix*, [w:] C. Grau (red.), *Philosophers Explore The Matrix*, Oxford University Press, 2005, s. 10-23;

Haugeland J.

1998, *Having Thought: Essays in the metaphysics of mind*, Harvard University Press, Cambridge;

Hanley R.

2002, *Simulacra and Simulation: Baudrillard*, http://whatisthematrix.warnerbros.com/rl_cmp/phi.html (ostatni dostęp 27.04.2008);

Heim M.

2001, *Erotyczna ontologia cyberprzestrzeni*, przeł. A. Piskorz, [w:] *Widzieć, myśleć, być. Technologie mediów*, red. A. Gwóźdź, Universitas, Kraków 2001, s.281-308; (tekst jest przekładem rozdziału książki [Heim, 1993]: *The Erotic Ontology of Cyberspace*, s. 83-108);

Herbrechter S.

2006, *Introduction: Theory in the Matrix*, [w:] M. Diocaretz, S. Herbrechter (red.), *The Matrix in Theory*, Rodopi, Amsterdam-New York, s. 7-23;

Hobson J. A.

2001, *The Dream Drugstore: Chemically Altered States of Consciousness*, A Bradford Book, The MIT Press, Cambridge-London;

Hayles N. K.

1999, *How We Became Posthuman. Virtual Bodies in Cybernetics, Literature, and Informatics*, The University of Chicago Press, Chicago & London;

Hodges L. W.

2003, *Cases and Commentaries*, "Journal of Mass Media Ethics", Vol. 18, s. 308-317;

Homan W. J.

1994, *Virtual Reality: Real Promises and False Expectations*, "Educational Media International", Volume 31, Issue 4, s. 224-227;

Horst S.

2011, *The Computational Theory of Mind*, [w:] Edward N. Zalta (red.), *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Spring 2011 Edition), <http://plato.stanford.edu/archives/spr2011/entries/computational-mind/> (ostatni dostęp 28.01.2012)

Hume D.

1977, *Badania dotyczące rozumu ludzkiego*, przeł. J. Łukasiewicz, K. Twardowski, Wydawnictwo PWN, Warszawa;

Ihde D.

2006, *Technofantasies and Embodiment*, [w:] M. Diocaretz, S. Herbrechter (red.), *The Matrix in Theory*, Rodopi, Amsterdam-New York, s. 153-166;

Ingarden R.

1961, *Spór o istnienie świata*, t. II, wyd. drugie, PWN, Warszawa;

1987, *Spór o istnienie świata*, t. II, cz. 1, PWN, Warszawa;

1988, *O dziele literackim. Badania z pogranicza ontologii, teorii języka i filozofii literatury*, PWN, Warszawa;

Internet Encyclopedia of Philosophy [IEP]

<http://www.iep.utm.edu/> (ostatni dostęp 05.03.2013)

Inwagen P. van

1977, *Creatures of Fiction*, „American Philosophical Quarterly”, vol. 14, nr 4, X, s. 299-308;

Heim M. 1993, *The Metaphysics of Virtual Reality*, Oxford University Press, New York-Oxford;

Irwin W.

2002a (red.), *The Matrix and Philosophy. Welcome to the Desert of the Real*, Open Court, Chicago and La Salle, Illinois;

2002b, *Introduction*, [w:] *idem* (red.), *The Matrix and Philosophy. Welcome to the Desert of the Real*, Open Court, Chicago and La Salle, Illinois, s. 1-2;

2002c, *Computers, Caves, and Oracles: Neo and Socrates*, [w:] *idem* (red.), *The Matrix and Philosophy. Welcome to the Desert of the Real*, Open Court, Chicago and La Salle, Illinois, s. 5-15;

2005 (red.), *More matrix and Philosophy: Revolutions and Reloaded Decoded*, Open Court, Peru;

Jakubik A.

2002, *Zespół uzależnienia od Internetu*, „Studia Psychologica”, 3, 2002, s. 133-142;

Joy B.

2004, *Dlaczego przyszłość nas nie potrzebuje?*, [w:] G. Yeffeth (red.), *Wybierz czerwoną pigułkę. Nauka, filozofia i religia w Matrix*, Helion, Gliwice, s. 215-252;

- Kamińska M.
2007, *Rzeczywistość wirtualna jako „ponowne zaczarowanie świata”. Pytanie o status poznawczy koncepcji*, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań;
- Kapell M., William G. D.
2004 (red.), *Jacking into the Matrix Franchise: Cultural reception and Interpretation*, Continuum, London;
- Kapusta A.
2004, *Cieleśność, Matrix i poczucie realności świata* (tekst niepublikowany);
- Kellner D.
2011, *Jean Baudrillard*, [w:] Edward N. Zalta (ed.), *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*, <http://plato.stanford.edu/entries/ baudrillard/> (ostatni dostęp 29.02.2012);
- Kerckhove D. de
2001, *Powłoka kultury. Odkrywanie nowej elektronicznej rzeczywistości*, Mikom, Warszawa;
- Korab K.
2010, *Filozofia I socjologia wirtualnej rzeczywistości*, [w:] idem (red.), *Wirtual. Czy nowy wspaniały świat?*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa;
- Korsmeyer C.
2002, *Seeing, Believing, Touching, Truth*, [w:] W. Irwin (red.), *The Matrix and Philosophy. Welcome to the Desert of the Real*, Open Court, Chicago and La Salle, Illinois, s. 41-52;
- Kripke S.
1988, *Nazywanie a konieczność*, przeł. B. Chwedeńczuk, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa;
- Krueger M.
1991, *Artificial Reality II*, Addison-Wesley Publishing Company Inc.;
- Krug C., Frenk J.
2006, *Enter the Matrix: Interactivity and the Logic of Digital Capitalism*, [w:] M. Diocaretz, S. Herbrechter (red.), *The Matrix in Theory*, Rodopi, Amsterdam-New York, s. 73-94;
- Lawrence M.
2004, *Like a Splinter In Your Mind. The Philosophy Behind The Matrix Trilogy*, Blackwell Publishing, Malden-Oxford-Carlton;
- Kurzweil R.
2004, *Połączenie człowieka z maszyną: czy czeka nas Matrix?*, w:] G. Yeffeth (red.), *Wybierz czerwoną pigułkę. Nauka, filozofia I religia w Matrix*, Helion, Gliwice, s. 201-214;
- Landau L. D., Lifszyc E. M.
1980, *Krótki kurs fizyki teoretycznej*, t. 2, *Mechanika kwantowa*, przeł. J. Jędrzejewski, PWN, Warszawa;
- Lanier J.

2010, *You Are Not a Gadget*, Vintage Books A Division of Random House, Inc., New York.

Leibniz G.W.

1955, *Nowe rozważania dotyczące rozumu ludzkiego*, przeł. I. Dąbska, Wydawnictwo PWN, Warszawa;

Lévy P.

2002, *Drugi potop*, przeł. J. Budzyk, [w:] M. Hopfinger (red.), *Nowe media w komunikacji społecznej w XX wieku*, Oficyna naukowa, Warszawa;

Lutzka S.

2006, *Simulacra, Simulation ant The Matrix*, [w:] M. Diocaretz, S. Herbrechter (eds.), *The Matrix in Theory*, Rodopi, Amsterdam-New York, s. 113-130;

Lloyd P. B.

2002a, *Review of "The Matrix as Metaphysics"*, <http://consc.net/discussions.html> (ostatni dostęp 14.08.2009);

2002b, *The Matrix and Philosophy by William Irwin: review*, <http://www.peterblloyd.org> (ostatni dostęp 11.01.2012);

2004, *Spięcia w Matrixie... I jak go naprawić*, [w:] G. Yeffeth (red.), *Wybierz czerwoną pigułkę. Nauka, filozofia I religia w Matrix*, Helion, Gliwice, s. 115-138.

Lopes D. M.

2004, *Digital Art*, [w:] L. Floridi (ed.), *The Blackwell Guide to the Philosophy of Computing and Information*, Blackwell Publishing Ltd, s. 106-116;

Lutzka S.

2006, *Simulacra, Simulation ant The Matrix*, [w:] M. Diocaretz, S. Herbrechter (eds.), *The Matrix in Theory*, Rodopi, Amsterdam-New York, s. 113-130;

Łukasiewicz D.

2004, *Etyka Matrixu* (tekst niepublikowany)

Makowski M. Ł.

2010, *Fizyczne i logiczne zarzuty wobec prawa identyczności przedmiotów nierozróżnialnych G.W. Leibniza*, „HYBRIS”, 11, s. 73-84;

Łukasik A.

2006, *Filozofia atomizmu: atomistyczny model świata w filozofii przyrody, fizyce klasycznej i współczesnej a problem elementarności*, Wydawnictwo UMCS, Lublin;

MacAnn C.

1993, *Four Phenomenological Philosophers*, Routledge, London;

Marciszewski W.

1973, *Problem istnienia przedmiotów intencjonalnych*, „Studia Semiotyczne”, IV, s. 189-206;

- Mawson T. J.
2002, *Morpheus and Berkeley On Reality*, <http://www.whatisthematrix.com/philosophy> (ostatni dostęp 27.08.2008), (tekst ukazał się także [w:] C. Grau (red.), *Philosophers Explore The Matrix*, Oxford University Press, 2005, s. 24-39);
- McMichael A., Zalta E.
1980, *An Alternative Theory of Nonexistent Objects*, "Journal of Philosophical Logic", 9, s. 297-313;
- McGinn C.
2002, *The Matrix of Dreams*, http://whatisthematrix.warnerbros.com/rl_cmp/phi.html (ostatni dostęp 27.04.2008), (tekst ten ukazał się także [w:] C. Grau (red.), *Philosophers Explore The Matrix*, Oxford University Press, 2005, s. 62-70);
2004, *Mindsight. Image, Dream, Meaning*, Harvard University Press, Cambridge-London;
- McKenna M.
2002, *Neo's Freedom*, http://whatisthematrix.warnerbros.com/rl_cmp/phi.html (ostatni dostęp 27.04.2008), (tekst ukazał się także pod tytułem *Neo's Freedom... Whoa!*, [w:] C. Grau (red.), *Philosophers Explore The Matrix*, Oxford University Press, 2005, s. 218-238);
- Meinong A.
1914, *Über Gegenstandstheorie*, w: *idem, Gesammelte Abhandlungen*, t. 1, Leipzig;
- Milgram P., Kishino F.
1994, *A Taxonomy Of Mixed Reality Visual Displays*, "IEICE Transactions on Information Systems", Vol E77-D, No.12 December;
- Morse M.
1998, *Virtualities: Television, Media Art, and Cyberculture (Theories of Contemporary Culture)*, Indiana University Press;
- Moravec H.
1988a, *Mind Children: The Future of Robot and Human Intelligence*, Harvard University Press, Cambridge;
1998b, *The Senses Have no Future*, w: J. Beckmann (red.) *The Virtual Dimension: Architecture, Representation, and Crash Culture*, NJ: Princeton Architectural Press, Princeton, s. 84-95;
- Morgan R.
2003, *Modyfikowany węgiel*, przeł. M. Pawelec, ISA, Warszawa;
2005, *Upadłe anioły*, przeł. M. Pawelec, ISA, Warszawa;
2006, *Zbudzone furie*, przeł. M. Pawelec, ISA, Warszawa;
- Moyer M.
2012, *Czy przestrzeń jest cyfrowa?*, „Świat Nauki”, 3, s. 21-27;
- Muszyński Z.

2012, *Rzeczywistość wirtualna: zagrożenie w umyśle czy zagrożenie dla umysłu?*, „via mentis”, nr 1 (1), s. 21-32;

Negroponte N.

1993, *Virtual Reality: Oxymoron or Pleonasm?*, „Wired”, Issue 1.06, 12, <http://www.wired.com/wired/archive/1.06/negroponte.html?pg=1&topic=>;

1997, *Cyfrowe życie. Jak się odnaleźć w świecie komputerów*, przeł. M. Łakomy, Książka i Wiedza, Warszawa;

Partridge J.

2002, *Plato's Cave And The Matrix*, http://whatisthematrix.warnerbros.com/rl_cmp/phi.html (ostatni dostęp 27.04.2008), (tekst ukazał się także [w:] C. Grau (red.), *Philosophers Explore The Matrix*, Oxford University Press, 2005, s. 239-257);

Nixon D. M.

2002, *The Matrix Possibility*, [w:] W. Irwin (red.), *The Matrix and Philosophy. Welcome to the Desert of the Real*, Open Court, Chicago and La Salle, Illinois;

Northoff G.

2003, *Philosophy of the Brain*, John Benjamins Publishing Company, Amsterdam-Philadelphia;

Nowakowski A.

2011, *Uzasadnienie epistemiczne*, Wydawnictwo UMCS, Lublin;

Ostrowicki M.

2006, *Wirtualne Realis. Estetyka w epoce elektroniki*, Universitas, Kraków;

2007, *Człowiek w rzeczywistości elektronicznego realis. Zanurzenie*, [w:] K. Wilkoszewska (red.), *Wielka Księga Estetyki w Polsce*, Universitas, Kraków, s. 539-553;

2008a, *Pomiędzy światami*, A. Porczak (red.), *Interfejsy sztuki*, Wydawnictwo Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, Katedra Intermediów, Kraków, s. 107-113;

2008b, *Tożsamość człowieka w środowisku elektronicznym*, „Kwartalnik filmowy”, Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, nr 62-63, s. 143-152;

2010, *The Metaphysics of Electronic Being*, „CLCWeb: Comparative Literature and Culture”, Volume 11 Issue 3 (September) Article 4, <http://docs.lib.purdue.edu/clcweb/vol12/iss3/> (ostatni dostęp 12.02.2013)

Parsons T.

1980, *Non-existent Objects*, Yale University Press, New Haven and London;

Paśniczek J.

1984a, *Logika fikcji*, Wydawnictwo UMCS, Lublin;

1984b, *Struktura ontologiczna przedmiotów nieistniejących: Meinong a Ingarden*, „Studia Filozoficzne”, nr 4, s. 27-41;

1984c, *O przedmiotach nieistniejących*, „Studia Filozoficzne”, nr 4, s. 207-211;

1988, *Meinongowska wersja logiki klasycznej. Jej związki z filozofią języka, poznania, bytu i fikcji*, Wydawnictwo UMCS, Lublin;

1991, *Problemy logiki fikcji*, [w:] Z. Muszyński (red.), *Język, znaczenie, rozumienie, relatywizm*, Warszawa; s. 171-184;

Plantinga A.

1974, *The Nature of Necessity*, Oxford;

Popper K.

1992, *Epistemologia bez podmiotu poznającego*, [w:] *idem*, *Wiedza obiektywna. Ewolucyjna teoria epistemologiczna*, przeł. A. Chmielewski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa;

Platon

2002, *Teajtet*, 201 b-c, [w:] *idem*, *Parmenides, Teajtet*, przeł. W. Witwicki, Antyk, Kęty;

Quine W.V.O. 1969b, *Dwa dogmaty empiryzmu*, [w:] *idem*, *Z punktu widzenia logiki*, przeł. Barbara Stanosz, PWN, Warszawa, s. 49-75;

Popper K., Eccles J. C.

1986, *The Self and Its Brain. An Argument for Interactionism*, Routledge, Berlin-Heidelberg-London-New York;

Pritchard D.

2005, *Epistemic luck*, Oxford University Press, New York;

Pryor J.

2002, *What's So Bad About Living In The Matrix*, http://whatisthematrix.warnerbros.com/rl_cmp/phi.html (ostatni dostęp 27.04.2008), (tekst ukazał się także [w:] C. Grau (red.), *Philosophers Explore The Matrix*, Oxford University Press, 2005, s. 40-61);

Putnam H., Boros J.

2005, *Philosophy Should Not Be Just An Academic Discipline*, "Common Knowledge", Vol. 11 Issue 1, s. 126-135;

Searle J. R.

1980, *Minds, brains, and programs*, "Behavioral and Brain Sciences", 3 (3), s. 417-457, (przeł. polski *Umysły, mózgi i program*, przeł. B. Chwedeńczuk, [w:] B. Chwedeńczuk (red.), *Filozofia umysłu*, Fundacja Aletheia – Wydawnictwo Spacja, Warszawa 1995, s. 301-324);

Quine W.V.O.

1969a, *Ontological Relativity and Other Essays*, Columbia University Press, New York;

1999, *Słowo i przedmiot*, przeł. C. Cieśliński, Fundacja Aletheia, Warszawa;

Regis E.

2013, *Śmiała i niemądra próba przewidzenia przyszłości komputerów*, „Świat nauki”, nr 2 (258), s. 32;

Rothert A.

2005, *Cybernetyczny porządek polityczny*, Oficyna Wydawnicza Aspra-Jr, Warszawa;

Roberts R. C., Wood W. J.

2007, *Intellectual Virtues. An Essay in Regulative Epistemology*, Clarendon Press, Oxford;

Romney J.

2003, *Everywhere and Nowhere*, "Sight & Sound", Vol. 13, s. 24-27;

Putnam H.

1998, *Mózgi w naczyniu*, [w:] idem, *Wiele twarzy realizmu i inne eseje*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 295-324;

Routley R.

1980, *Exploring Meinong's Jungle And Beyond*, Canberra;

Poczobut R.

2009, *Między redukcją a emergencją. Spór o miejsce unyśtu w świecie fizycznym*, Fundacja Na Rzecz nauki Polskiej, Wrocław;

Rudnev V.

2003, *Run, Matrix, Run*, "Third Text", Vol. 17, s. 389-394;

Shapiro L

2011, *Embodied Cognition*, Routledge, London-New York;

Russell B.

2009, *Human Knowledge: Its Scope and Limits*, Routledge; London-New York;

Schuchardt R. M.

2004, *Czym jest Matrix?*, G. Yeffeth (red.), *Wybierz czerwoną pigułkę. Nauka, filozofia i religia w Matrix*, Helion, Gliwice, s. 11-28;

Sobol I.

2006, *Dlaczego hipoteza matrixa nie jest hipoteza metafizyczną* (tekst niepublikowany);

Sellars W.

1997, *Empiricism and the Philosophy of Mind*, Mass.: Harvard University Press, Cambridge;

Sherman W. R., Craig A. B.

2003, *Understanding Virtual Reality. Interface, Application, and Design*, Morgan Kaufmann Publishers, San Francisco;

Moravec Hans (strona autorska)

<http://www.frc.ri.cmu.edu/~hpm/> (ostatni dostęp 01.03.2013)

Stanovsky D.

2004, *Virtual Reality*, [w:] L. Floridi (red.), *The Blackwell Guide to the Philosophy of Computing and Information*, Blackwell Publishing Ltd., s. 167-177;

Sitarski P.

2002, *Rozmowa z cyfrowym cieniem. Model komunikacyjny rzeczywistości wirtualnej*, Rapid, Kraków;

Smith B.

1998, *Ingarden versus Meinong o logice fikcji*, przeł. Jacek Gurczyński, [w:] Z. Muszyński (red.), *Z badań nad prawdą, nauką i poznaniem*, Wydawnictwo UMCS, Lublin;

Søraker J. H.

2011, *Virtual Entities, Environments, Worlds and Reality. Suggested Definitions and Taxonomy*, [w:] C. Ess, M. Thorseth (red.), *Trust and Virtual Worlds. Contemporary Perspectives*, Peter Lang Publishing, New York;

Stasiak M.

2006, *Internet jako przestrzeń autentycznej komunikacji*, [w:] D. Sobczyńska, A. Szczuciński (red.), *Świat natury i świat techniki*, Wydawnictwo Naukowe Instytutu Filozofii UAM, Poznań, s. 227-245;

Steinhart E.

1998, *Digital Metaphysics*, [w:] T. W. Bynum, J. H. Moor (red.), *The Digital Phoenix. How Computers Are Changing Philosophy*, Blackwell Publishers, Oxford_Malden, s. 117-134;

2004, *The Physics of Information*, [w:] L. Floridi (red.), *The Blackwell Guide to the Philosophy of Computing and Information*, Blackwell Publishing Ltd, Malden-Oxford-Carlton, s. 178-185;

Steuer J.

1992, *Defining Virtual Reality: Dimensions Determining Telepresence*, "Journal of Communication", 42 (4), s. 73-93;

Strick P.

1999, *The Matrix*, "Sight and Sound", Vol. 9, s. 46-47;

Szubka T.

2009, *Filozofia analityczna. Koncepcje, metody, ograniczenia*, Fundacja na rzecz Nauki Polskiej, Wrocław;

Thelen E.

2000, *Grounded in the World: Development origins of the embodied mind*, "Infancy" 1, no. 1, s. 3-28;

Vasiliou I.

2002, *Reality, What Matters and The Matrix*, http://whatisthematrix.warnerbros.com/rl_cmp/phi.html (ostatni dostęp 27.04.2008), (tekst ukazał się także [w:] C. Grau (red.), *Philosophers Explore The Matrix*, Oxford University Press, 2005, s. 98-114);

Sterling B.

2003, *Every Other Movie Is the Blue Pill*, [w:] K. Haber (red.), *Exploring the Matrix. Visions of the Cyber Present*, A Byron Press Book, New York, s. 16-29;

Tong D.

2013, *Niekwantowe kwanty*, „Świat nauki”, Styczeń 2013 nr 1 (257), s. 40-43;

Varela F. J., Thompson E., Rosch E.

1991, *The embodied mind: Cognitive science and human experience*, MIT Press, Cambridge;

Voltolini A.

1994, *Ficta versus Possibilia*, „Grazer Philosophische Studien”, 48, s. 75-104;

Wachowscy A. i L.

1999, *Matrix* (lista dialogowa filmu);

Vaihinger H.

1908, *Prawo rozwoju wyobrażeń o rzeczywistości*, Wydawnictwo „Przeglądu Filozoficznego”, Warszawa;
1924, *Die Philosophie des Als Ob*, Verlag Von Felix Meiner, Leipzig;

Walser R.

1990, *Spacemakers & the Art of the Cyberspace Playhouse*, „Mondo 2000”, 2, s. 60-63;

Warwick K.

2002, *The Matrix - Our Future?*, http://whatisthematrix.warnerbros.com/rl_cmp/phi.html (ostatni dostęp 27.04.2008), (tekst ukazał się także [w:] C. Grau (red.), *Philosophers Explore The Matrix*, Oxford University Press, 2005, s. 198-207);

Wheeler J.

1995, *Information, Physics, Quantum: The Search for Links*, [w:] W. H. Zurek (red.), *Complexity, Entropy, and the Physics of Information*, *SFI Studies in the Sciences of Complexity*, Vol. VIII. Reading, MA: Addison-Wesley, s. 3-29;

Watson I.

2003, *The Matrix As Simulacrum*, [w:] K. Haber (red.), *Exploring the Matrix. Visions of the Cyber Present*, A Byron Press Book, New York, s. 148-167;

Weatherston B.

2003, *Are You a Sim?*, „Philosophical Quarterly”, Vol. 53, s. 425-431;

Chalmers David (strona autorska)

<http://consc.net/chalmers/> (ostatni dostęp 01.03.2013)

Weberman D.

2002, *The Matrix Simulation and the Postmodern Age*, [w:] W. Irwin (red.), *The Matrix and Philosophy. Welcome to the Desert of the Real*, Open Court, Chicago and La Salle, Illinois, s. 225-239;

Węsierska L.

1996, *Przedmioty czysto intencjonalne a obiekty trzeciego świata*, [w:] R. Poczobut, L. Węsierska, *Z badań nad sprzecznością, przmiotami czysto intencjonalnymi oraz Popperowskim trzecim światem*, Wydawnictwo UMCS, Lublin; s. 93-212;

Wiener N.

1961, *Cybernetyka a społeczeństwo*, przeł. O. Wojtasiewicz, Książka i Wiedza, Warszawa;

Williams B.

1978, *Descartes*, Atlantic Highlands: Humanities Press;

Klub Miłośników Filmu

<http://film.org.pl/fx/matrixe.html> (ostatni dostęp 26.02.2013)

Woleński J.

2001, *Epistemologia. Tom II: Wiedza i poznanie*, Wydawnictwo Aureus, Kraków;

Wolfram S.

2002, *A New Kind of Science*, Wolfram Media;

Woods J.

1974, *Logic of Fiction*, Hague;

Wooley B.

1992, *Virtual Wolrds*, Basil Blackwell, Oxford;

Young K.

1998, *Caught in the Net. How to Recognize the Signs of Internet Addiction – and a Winning Strategy for Recovery*, John Wiley & Sons, Inc.;

Wann J., Monn-Williams M.

1996, *What does virtual reality NEED? : human factors issues in the design of three-dimensional computer environments*, "International Journal of Human-Computer Studies", 44, s. 829-847;

Žižek S.

2002, *The Matrix: Or, The Two Sides of Perversion*, [w:] W. Irwin (red.), *The Matrix and Philosophy. Welcome to the Desert of the Real*, Open Court, Chicago and La Salle, Illinois, s. 240-266;

Serwisy internetowe

Braingate

<http://www.braingate.com/index.html> (ostatni dostęp 29.02.2012)

Fermilab Center for Particle Astrophysics (ostatni dostęp 01.03.2013)

<http://astro.fnal.gov/>

Foundational Questions Institute

<http://www.fqxi.org/community/essay> (ostatni dostęp 02.02.2013)

Yeffeth G.

2003 (red.), *Taking the Red Pill: Science, Philosophy and Religion in The Matrix*, Summersdale, Chichester (przekł. polski W. Derechowski, *Wybierz czerwoną pigułkę. Nauka, filozofia I religia w Matrix*, Helion, Gliwice 2004);

Lanier Janier (strona autorska)

<http://www.jaronlanier.com/> (ostatni dostęp 01.03.2013)

Matrix (oficjalna strona filmu)

<http://www.whatisthematrix.com> (ostatni dostęp 16.06.2008)

Ostrowicki Michał (strona autorska)

<http://www.ostrowicki.art.pl/> (ostatni dostęp 01.03.2013)

Zynda L.

2004, *Czy Cypher miał rację? Część II: istota rzeczywistości – dlaczego jest ważna?*, [w:] G. Yeffeth (red.), *Wybierz czerwoną pigułkę. Nauka, filozofia I religia w Matrix*, Helion, Gliwice, s. 39-52;

The Simulation Argument

<http://www.simulation-argument.com/> (ostatni dostęp 01.03.2013)